

İçel Mebusu Yakup Karabulut ve Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile Askerî adlî hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel ve Sakarya Mebusu Baha Hun'un, Askerî adlî hâkimlere hâkim ödeneği verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası ile Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla Askerî adlî hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası ile Muvakkat Encümen mazbatası (2/127, 2/225, 2/136, 2/54)

İçel Mebusu Yakup Karabulut'un, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adlî hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/127)

Yüksek Reisliğe

Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifimi esbabı mucibesıyla birlikte sunuyorum.

Gereğinin yapılmasına müsaadelerinizi rica ederim 11 . II . 1958

**İçel Mebusu
Y. Karabulut**

ESBABI MUCİBE

1. Askerî kaza, vahdeti kaza içerisinde olup Teşkilâtı Esasiye Kanununun 56 nci maddesinde yer alan hâkimlerin evsafı, hukuku, vazaifi, maaş ve muhassasatları, sureti nasp ve azilleri kanunu mahsus ile tâyin olunur, şeklindeki kaide tasarrufunun şümulü içerisinde buldukları Yüksek Meclisçe teslim edilmiş ve bu sebeple askerî adli hâkimlere 6775 No. lu Kanun ile ödenek verilmiştir.

2. Askerî adli hâkimler gerek tatbikatları dolayısıyla, gerekse mevzuat itibarıyla adliye hâkimlerinden hiçbir suretle farklı durumda olmadıkları gibi millet namına hakkı kaza vazifesi ifa ederlerken Teşkilâtı Esasiye Kanununun 57 nci maddesi icabı resmî ve hususi hiçbir vazife deruhte edemezler.

Gelirleri münhasıran maaşa bağlı olup ayrıca ordu bünyesinde kıtaların seyyal oluşundan ötürü sık sık yer değiştirmek ve bu sebeple ev buhranı okul durumları ile birtakım mali külfetlere daha ziyade tâbidirler.

3. Fevkalâde hallerde, örfi idare zamanlarında, buhran hallerinde, seferde vazife ve salâhiyetleri çok daha geniş olup memleketin âli menfaatlerinin korunmasında ve harb mıntakalarında da faal vazife gördüklerinden askerî adli hâkim meslekinin cazip halde bulundurulmasında zaruret aşikârdır.

Büyük dâvaların teerübeli, bilgili, kabiliyetli ve emin ellerde bulunması bununla kaimdir. Maişet sıkıntısı ile yetişmiş elemanların serbest hayatta refah bulup kaçmalarını önlemek elbetki âmme hizmetlerinin iyi yürütülmesi için gözetilmeye değer bir dâvadır.

Devlet hizmetinde farklı durumları olmıyan aynı kaza vazifesini ifa edenler arasında müsavatı ve adaleti tesis edip kurmak, teşrii uzvun gayesi olduğu aşikârdır.

4. 6775 sayılı Kanunun kabulü sırasında şanlı ordumuzun içerisinde çok şerefli bir vazife görmekte olan askerî adli hâkimlere adliye hâkimlerine verilmekte olan ödeneğin bugüne kadar verilmemiş olması büyük bir haksızlık olarak vasıflandırılmış ve hâkimin askerî sivil olamaz denilerek haksızlığın izalesi istenmiştir.

Açık ve katî bir ifade ile tesis edilmiş olan adaletin yeni bir haksız durumla izale edilmemesi için askerî adli hâkimlere ödenek verilmesini sağlıyan 6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelde ekli bulunan cetvele göre değişiklik yapılması faydalı ve adalet hizmetinin hayrına olacaktır.

5. İşin malî cephesine gelince; askerî adli hâkimlere adı geçen kanun ile verilmekte olan ödenek tutarı 400 000 lira olup 1958 bütçesine bu tahsisat konmuştur.

6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine eklenecek yeni cetveldeki hâkim tazminatı miktarı bütçeye ancak 554 000 lira gibi cüzi bir külfet tahmil etmiş olacaktır.

İÇEL MEBUSU YAKUP KARABULUT'UN TEKLİFİ

Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzaları ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

İçel Mebusu Yakup Karabulut'un teklifine bağlı

CETVEL

Aylığı	Rütbe ve vazifesi	Tahsi- satı
150	Askerî Temyiz Mahkemesi Birinci Reisi	900
150	Askerî Temyiz Mahkemesi İkinci Reisi	900
150	Askerî Temyiz Mahkemesi Müddeiumumisi	900
150	Hâkim tümgeneral ve muadili askeri adli hâkimler ve Askerî Temyiz Mahkemesi askeri âzaları	900
125	Hâkim tuğgeneral ve muadili askeri adli hâkimler ve Askerî Temyiz Mahkemesi askeri âzaları	750
100	Hâkim albay ve muadili 1 nci sınıf askeri adli hâkimler ve Askerî Temyiz Mahkemesi askeri âzaları	650
90	Hâkim yarbay ve muadili 2 nci sınıf askeri adli hâkimler	500
80	Hâkim kıdemli binbaşı ve muadili 3 ncü sınıf aske- rî adli hâkimler	500
70	Hâkim binbaşı ve muadili 3 ncü sınıf askeri adli hâkimler	400
60	Hâkim kıdemli yüzbaşı ve muadili 4 ncü sınıf kı- demli askeri adli hâkimler	400
50	Hâkim yüzbaşı ve muadili 5 nci sınıf askeri adli hâkimler	400
40	Hâkim kıdemli üsteğmen ve muadili kıdemli 6 nci sınıf askeri adli hâkimler	300
35	Hâkim üsteğmen ve muadili 6 nci sınıf askeri adli hâkimler	300

Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askeri adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/225)

22 . XI . 1958

T. B. M. M. Yüksek Reisiğine

Askerî Temyiz Mahkemesi Birinci, İkinci Reisi, Müddeiumumisi, As. Adli âzaları ile adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki Kanuna ek kanun teklifi, esbabı mucibe lâyihası ve tahsisat cetveli ile birlikte iki örnek ve ekli olarak takdim ettiğimi ve gereğine müsaadelerini saygılarımla arz ederim.

Kocaeli Mebusu
Cemal Tüzün

ESBABI MUCIBE LÂYİHASI

Adliye Vekâletine mensup hâkim ve müddeiumumiler hakkındaki 5017 sayılı Kanunun umumi hükümleri muvacehesinde aynı durumda bulunan askeri adli hâkimlere de 20 Tem-

4

muz 1956 tarihinde kabul edilen 6775 sayılı bir Kanunla tahsisat verilmeye başlanıldığı malûmdur. Bu defa, hâkimlerin daha iyi şartlar altında yaşamalarını ve aynı zamanda vazifelerini daha huzur içerisinde yapabilmelerini temin gayesiyle Hükümetçe hazırlanmış olan kanun tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve acele olarak Karma Komisyondan geçirilerek adliye hâkimlerine 400 liradan başlayarak 800 liraya kadar tahsisat verilmesine dair olan tasarı, birkaç gün içerisinde, Umumi Heyete sunulmak üzere bulunulmuştur.

Aynı esbabı mucibe askerî adli hâkimler için de aynı suretle vâkı olması ve daha evvel esasen aynı suretle mütalâa ve kabul edilmesi muvacehesinde bu kanun teklifimin de aynı suretle mazarı iltifat olacağı aşikârdır.

Kaldı ki; Şanlı Türk Ordusunda büyük miktarı üstegmen ve yüzbaşı rütbesinde bulunan askerî hâkimlerimizin mevcudu 350 ye yakın miktardadır. Ve askerî hâkimlerimizin tahsisatlarına yapılması istenilen zam yekûnu ise senede 500 bin lirayı geçmemektedir. Ayrıca; bu miktar paranın karşılığı da bir müddetten beri Millî Müdafaa Vekâleti hesabına Hukuk fakültelerine askerî talebe alınmamış bulunmakta ve bu maksatla ayrılan tahsisat ise bu defa talebedilen zamma tekabül etmektedir. Mâruz hususattan ötürü kanun teklifimin müstaceliyetle ve adli hâkimler için Büyük Meclise intikal eden kanun tasarısı ile birlikte müzakere ve kabulünü arz ve istirham ederim.

KOCAELİ MEBUSU CEMAL TÜZÜN'ÜN TEKLİFİ

Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Askerî Temyiz Mahkemesi, Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bağlı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşrini takibeden ay başından itibaren muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün teklifine bağlı

CETVEL

Kadro unvanı	Aylık tahsisat
Askerî Temyiz Mahkemesi I, II. Rs. leriyle Müddeiummisi ve askerî adli âzaları ve tümgeneral, tümamiral, tuğgeneral, tuğamiral ve muadili askerî adli hakimler	(800)
Albay veya 1 nci sınıf, yarbay veya 2 nci sınıf askerî adli hâkimler	(650)
Kıdemli binbaşı, kıdemli 3 ncü sınıf ve binbaşı, 3 ncü sınıf ve kıdemli yüzbaşı, 4 ncü sınıf ve yüzbaşı, 5 nci sınıf askerî adli hâkimler	(550)
Kıdemli üsteğmen, 6 ncı sınıf, üsteğmen askerî adli hâkimler	(400)

Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel ve Sakarya Mebusu Baha Hun'un, Askerî adli hâkimlere hâkim ödeneği verilmesi hakkında kanun teklifi (2/136)

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Askerî adli hâkimlere 5017 sayılı Kanunla bu kanunun tadil ve eklerindeki hükümler dairesinde hâkim ödeneği verilmesine dair kanun teklifi ve esbabı mucibe lâyihası ekli olarak sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerini saygılarımızla arz ederiz.

Kayseri Mebusu
H. Kurmel

Sakarya Mebusu
B. Hun

ESBABI MUCİBE

Askerî kaza da umumi kaza gibi, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 56 ncı maddesinde yer alan hâkimlerin evsafı, hukuku, vazaifi, maaş ve muhasssatları, sureti nasp ve azilleri kanunu mahsus ile tâyin olunur şeklindeki kaidenin şümulü içerisinde bulunup, 5017 sayılı Kanunla umumi adliye hâkimlerine ödenek verilmesini sağlayan kanuna muvazi olarak 6 Temmuz 1957 tarihinde kabul edilen 6775 sayılı Kanunla aynı sebep ve mülâhazalarla askerî adli hâkimlere de hâkim ödeneği verilmesi Yüksek Meclisçe kabul edilmiştir.

Askerî adli hâkimler de diğer hâkimler gibi Türk Milleti adına icrayı kaza eder ve aralarında hiçbir farklı durum bulunmayarak Teşkilâtı Esasiye Kanununun 57 ncı maddesi sarahati karşısında kanunen muayyen olan vazaiften başka resmî ve hususi hiçbir vazife deruhde edemezler.

Askerî adli hâkimlerin gelirleri de munhasıran maaşa bağlı olup ayrıca ordu bünyesi içerisinde kıtaların seyyar oluşundan ötürü sık sık yer değiştirmeleri ve ekseriya mahrumiyet bölgelerinde bulunmaları sebebiyle ev, okul ve saire mühim ihtiyaçların temini bakımından daha fazla malî külfetlere mâruz kalmaktadırlar.

Adliye hâkimleriyle askerî adli hâkimlerin menşelerinde ve yetiştirilmelerinde hiçbir fark olmadığı gibi, hattâ sırasına göre askerî adli hâkimler icabı halde daha ağır şartlar altında çadırı or-

dugâhlarda icrayı adalet etmektedirler. Memleketin seferberlik, örfi idare ve fevkalâde haller gibi buhranlı devrelerinde umumi adliye ait birçok iş ve salâhiyetler askerî mahkemelere intikal ile askerî adli hâkimler tarafından ifa edilmektedir. Böyle hallerde Devletin bütünlüğüne ve rejime taallük eden siyasi suçların muhakemesi salâhiyeti askerî adliye tevdi edilir. Bu sebeple askerî adli hâkimlerin vazifeleri sadece ordu nizamını düzenlemeye mâtuf olmayıp âmme nizamı ile de ilgili bulunduğundan adliye hâkimlerine karşı gösterilen ilgi askerî adli hâkimlerden esirgendiği taktirde 6775 sayılı Kanunun kabulünden önce olduğu gibi, meslek dışında daha fazla bir refah bulacağını bilen faziletli, bilgili, kabiliyetli hâkimlerin istifaen ayrılacağı ve teşkilât kadrolarının gün geçtikçe boşalacağı aşikâr olduğundan askerî adli hâkim meslekinin de cazip bir halde bulundurulmasında zaruret vardır. Maişet sıkıntısı ile yetişmiş elemanların serbest hayatta refah bulup kaçmalarını önlemek elbette ki, âmme hizmetlerinin yürütülmesi için gözetilmeye değer bir dâvadır. Devlet hizmetlerinde farklı durumları olmıyan ve aynı kaza vazifesini ifa edenler arasındaki müsavâtı ve adaleti temin ve tesis etmek teşriî uzvun gayesi olduğu bedihidir.

Teşkilâtı Esasiye Kanunu muvacehesinde hiçbir ayrılıkları olmıyan hâkimlerin tazminat bakımından ayrı ayrı durum arz etmeleri adalet ve nasfet kaidelerine de aykırı bulunmaktadır. Esasen, miktarları üç yüzü bulan askerî adli hâkimlere umumi adliye hâkimlerine verilecek olan ödenek verildiği taktirde bütçeye ancak 500 000 lira civarında cuzi bir külfet tahmil edilmiş olmaktadır.

Askerî adli hâkimlere de 6775 sayılı Kanunla ödenek vermek suretiyle Büyük Meclisçe tesis edilmiş bulunan adaleti devam ve ileride bir haksızlık ve ayrılığa mahal bırakılmaması için mâruz sebeplere binaen ilişik kanun tasarısı teklif edilmiştir.

KAYSERİ MEBUSU HAKKI KURMEL VE SAKARYA MEBUSU BAHA HUN'UN TEKLİFİ

*Askerî adli hâkimlere hâkim ödeneği verilmesi
hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Askerî adli hâkimlere 2556 sayılı Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunla bu kanunun tadil ve eklerindeki hükümler dairesinde almakta oldukları maaşın tekbül ettiği hâkimlik derecesine göre hâkim ödeneği verilir.

MADDE 2. — 6775 sayılı Kanunun 1 ne maddesindeki Askerî Temyiz Müddeiumumisi, adli âza ve askerî adli hâkimlere ait kısım mülğadır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihini takibeden ay başından itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Millî Müdafaa Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No : 2/127, 2/225, 2/136

Karar No : 3

28 . XI . 1958

Yüksek Reisliğe

İçel Mebusu Yakup Karabulut'un, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifi; Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel ve Sakarya Mebusu Baha Hun'un, Askerî adli hâkimlere hâkim ödeneği verilmesi hakkındaki kanun teklifi ve Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifi birleştirilerek teklif sahipleri, Millî Müdafaa ve Maliye Vekâletleri mümessilleri huzurlarıyla tetkik ve müzakere edildi :

Askerî kaza, vahdeti kaza içinde olup Teşkilâtı Esasiye Kanununun 56 nci maddesinde yer alan hâkimlerin evsafı, hukuku, vazaifi, maaş ve muhassasatları, sureti nasp ve azilleri kanunu mahsus ile tâyin olunur şeklindeki kaide ve tasarrufun şümulü içerisinde buldukları Yüksek Meclisce teslim edilmiş ve bu sebeple askerî adli hâkimlere 6775 sayılı Kanun ile ödenek verilmişti.

Askerî hâkimlere verilen bu ödenek memleketteki kalkınma, iktisadi inkişaf ve geçim şartları ile serbest sahadaki bol kazanç muvacehesinde kifayetsiz kaldığı mütalâa edilmiş ve teklif sahiplerinin mucip sebepleri de encümenince yerinde görülerek ödeneklerin artırılmasında zaruret bulunduğu kanaatine varılmıştır.

Encümenince kabul edilen metne göre 1 nci maddede aylık tahsisat mevzuu 400, 550, 650,

800 lira olmak üzere dört gruba ayrılmış ve grupların barem derece, rütbe ve vazifeleri tasrih edilmiştir.

İkinci madde ile ödeme şekil ve şartları, üçüncü madde ile de 1958 yılı içindeki tahsisatların ödenme şekli tesbit edilmiştir. Kanun lâyihasının arz ettiği ehemmiyet ve temin edeceği faydanın hususiyeti dikkate alınarak teklifin takdimen ve müstacelen müzakeresi karara bağlanmıştır.

Havalesi mucibince Adliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Millî Müdafaa Encümeni Reisi

M. M.

Nevşehir

İçel

Z. Üner

Y. Karabulut

Kâtip

Muş

Erzurum

Ş. Ağaoğlu

M. Zeren

İmzada bulunamadı

İstanbul

Konya

T. Yazıcı

İ. A Akdağ

Niğde

Askerî mahkemelerdeki Sb. ve eşitleri reis ve hâkimlere de bir ek ödenek verilmesi kanaatiyle kabul ettim

A. Eren

Tekirdağ

Subay mahkeme reis ve âzaları nazarı itibara almadığından teklif noksan kalmıştır. Bu yüzden iştirak etmiyorum

N. Aknoa

Tunceli

A. Bora

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi, âza ve âza mülâzimleri ile askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkında Kanun

6775 sayılı Kanun aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

MADDE 1. — Askerî Temyiz Mahkemesi Birinci ve İkinci Reislerine, Müddeiumumisine, adli ve askerî âza ve âza mülâzimlerine; askerî adli hâkimlere bağlı cetvelde gösterilen miktar tahsisat verilir.

MADDE 2. — 1 nci maddede yazılı tahsisatın ödeme şekil ve şartları hakkında Hâkimler Kanununun ek kanun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 3. — 1958 yılı içinde bu kanun gereğince verilecek tahsisat mezkûr yıl Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekâleti Jandarma Umum Kumandanlığı kısmındaki maaşlar faslından ödenir.

MADDE 4. — Bu Kanun neşrini takibeden ay başından itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Millî Müdafaa Encümeninin tadiline bağlı

C E T V E L

Aylığı	Derece	Rütbe ve vazifesi	Aylık tahsisatı
150	1	Askerî Temyiz 1 nci ve 2 nci reisleri Askerî Temyiz Mahkemesi Müddeiumumisi, hâkim, tümgeneral, muadili askerî adli hâkimler ve Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âzaları	800
125	2	Hâkim, tuğgeneral ve muadili askerî adli hâkimler ve Askerî Temyiz Mahkemesi âza ve mülâzim âzaları	
100	3	Hâkim albay ve muadili 1 nci sınıf askerî adli hâkimler ve Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âza ve âza mülâzimleri	650
90	4	Hâkim yarbay ve muadili 2 nci sınıf askerî adli hâkimler	
80	5	Hâkim kıdemli binbaşı ve muadili kıdemli 3 ncü sınıf askerî adli hâkimler	
70	6	Hâkim binbaşı ve muadili 3 ncü sınıf askerî adli hâkimler	550
60	7	Hâkim kıdemli yüzbaşı ve muadili 4 ncü sınıf kıdemli hâkimler	
50	8	Hâkim yüzbaşı ve muadili 5 nci sınıf askerî adli hâkimler	
40	9	Hâkim kıdemli üsteğmen ve muadili kıdemli 6 ncı sınıf askerî adli hâkimler	400
35	10	Hâkim üsteğmen ve muadili 6 ncı sınıf askerî adli hâkimler	
30	11	Hâkim teğmen ve muadili 7 ncı sınıf askerî adli hâkimler (Staj müddeti hariç)	

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyle askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/54)

T. B. M. Meclisi Riyasetine

6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifim ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Tunceli Mebusu
Arslan Bora

ESBABI MUCİBE

Askerî Usulü Muhakeme Kanununun Askerî Temyiz Mahkemesinin teşkilâtını gösteren 41 nci maddesinde : (Askerî Temyiz Mahkemesi iki daireden teşekkül eder. Her dairede dört adli ve dört askerî âza bulunur. Askerî Temyiz Mahkemesinde iki askerî ve iki adli âza mülâzimi bulunur.)

Demek suretiyle : İki askerî âza mülâziminin de bu kanun hükmüne tevfiakan Askerî Temyiz Mahkemesi Heyeti Hâkimesi yanında ahzi mevki eyliyeceklerini ve bu maddenin 2 numaralı bendi gereğince de askerî âza mülâzimlerinin de askerî âzalar gibi iki sene müddetle ve kararname ile tâyin edilip aynı kanunun 40 nci maddesinde görüldüğü veçhile Askerî Temyiz Mahkemesi kaza heyetini teşkil eden organlar arasında bunların da aynı şartlar altında vazife ifa edeceklerini tasrih etmiştir.

Bu suretle askerî âza mülâzimleri, Askerî Muhakeme Usulü Kanununun 39 ncu maddesindeki kazai vazife ve salâhiyetlerle mücehhez olup Temyiz tetkikatı icrasına, rey ve karar ve hüküm vermek, vazife ve haklarına sahiptirler.

Görülüyor ki; Askerî Muhakeme Usulü Kanununda âza mülâzimi olarak isimlendirilen bu şahıslar diğer icrayı kazaya yetkili kaza uzuvlarından gerek tâyin ve gerekse teminat müddeti ve vazife ve salâhiyet hususlarında diğer âzalardan katiyen farksız bulunmaktadırlar.

Askerî Temyiz Mahkemesi âzalarına tahsisat verilmesindeki maksat ve gaye; bu itibarla askerî âza mülâzimleri için de aynen vârittir.

Askerî Temyiz Mahkemesi teşkilâtı içerisinde kanunen adedi iki olarak tahdidedilmiş bu iki uzuv için de tahsisatın verilmesinin muadelete uygun bulunacağı ve vâzın kanun maksadına da tevafuk edeceği düşünülmüştür.

Tunceli Milletvekili
A. Bora

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 2/54

Karar No. 23

10 . IV . 1958

Yüksek Reisliğe

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyle askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifi encümenimizde alâkalı Hükümet mümessil-

lerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi :

Askerî Temyiz Mahkemesi, askerî âza mülâzimlerine de aylık tahsisat verilmesini derpiş eden teklifin mucip sebepleri encümenince esas itibariyle uygun görülerek 6775 sayılı Kanuna eklenen fıkra değiştirilerek;

Aynı değişiklikle alâkalı bulunan muvakkat madde ise lüzumsuzluğu sebebiyle kaldırılarak ve teklifin diğer maddeleri de aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Adliye Encümenine tev-

di buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.
Millî Müdafaa Encümeni

Reisi

Nevşehir

Z. Üner

Kâtip

Kocaali

Ö. Cebeci

İstanbul

M. Kemalyeri

İnzada bulunamadı

Konya

İ. A. Akdağ

Elâzığ

C. Dora

Tekirdağ

N. Aknoz

M. M.

Erzurum

O. Alihocagil

İstanbul

N. Ataç

İstanbul

T. Yazıcı

Yozgad

İ. H. Tunaboğlu

TUNCELİ MEBUSU ARSLAN BORA'NIN TEKLİFİ

6775 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

(Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âza mülâzimlerine de ekli cetvelde gösterilen nispet dâhilinde 1 Ağustos 1956 tarihinden muteber olmak üzere tahsisat verilir.)

MUVAKKAT MADDE — 1957 yılı içinde bu kanun gereğince verilecek tahsisat mezkûr yıl bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti (maaş) faslından ödenir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

6775 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 6775 sayılı Kanununun 1 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

(Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âza mülâzimlerine de aşağıdaki cetvelde gösterilen nispet dâhilinde tahsisat verilir.)

MADDE 2. — Teklif sahibinin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibinin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın teklifine bağlı

CETVEL

Kadro unvanı	Aylık tahsisat
Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âza mülâzimi albaylara	300

Millî Müdafaa Encümeninin tadiline bağlı

CETVEL

Kadro unvanı	Aylık tahsisat
Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âza mülâzimi albaylara	300

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. B. M.

Muvakkat Encümen

Esas No: 2/127, 2/54, 2/136, 2/225

Karar No: 4

19 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

İçel Mebusu Yakup Karabulut, Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün, Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel ve Sakarya Mebusu Baha Hun, Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılmasına dair olan teklifleri ve bu teklifleri inceliyen Millî Müdafaa Encümeni mazbataları ile mezkûr encümence kabul olunan metin Muvakkat Encümenimize havale olunmakla Hükümet temsilcileri huzuriyle incelendi.

Yapılan mütaaddit toplantılar neticesinde : Askerî hâkimlerin almakta buldukları tahsisatın, diğer hâkimlerin almakta oldukları tahsisat seviyesine yükseltilmesi prensibolarak muvafık mütalâa edildiğinden her dört teklifin heyeti umumiyesi kabul olunup maddeler ve cetvel üzerinde tetkikata başlanıldı.

Bu hususta yapılan uzun müzakereler neticesinde :

1. Evvelemirde umumi kaza bünyesinde vazife gören hâkimlerin birinci, ikinci ve üçüncü sınıf olmak üzere sınıflara bölünüp hak ve salâhiyetlerinin buna göre tesbit edilmiş bulunmasına mukabil askerî kaza bünyesinde vazife gören hâkimlerin mutlak olarak rütbe esasına tâbi tutuldukları müşahede edildiğinden askerî hâkimlere verilecek tazminatın rütbe esasına göre tesbiti muvafık mütalâa edilmiştir.

2. Askerî Temyiz Mahkemesinde mevcut iki âza mülâzımlığı kadrosunda hâkim sınıfından olmayan askerî şahısların vazife almakta bulunması itibarıyla Millî Müdafaa Encümenince bunlar hakkında kabul edilen tazminat cetveldен çıkarılmıştır.

Her ne kadar âza mülâzımleri Askerî Temyiz Mahkemesinde dosyaların tetkik ve izahiyle vazi-

felendirilmiş iseler de hâkim salâhiyetleri ve hâkimlik sıfatları bulunmadığı cihetle Millî Müdafaa Encümeninin mütalâasına iştirak imkânı bulunamamıştır.

Nitekim Umumi Temyiz Mahkemesinde dosyaları tetkik ve izah ile vazifelendirilmiş hukuk mezunu başkâtipler veya hâkim stajiyerleri de hâkimlik sıfatları ve hâkim salâhiyetleri bulunmadığı cihetle tazminat almamaktadırlar.

3. Tekliflerin mucip sebebi umumi kaza ile askerî kaza organları arasında teadül tesis etmektedir.

Bu mucip sebebin ışığı altında, malî imkânlar bakımından hâkimler ile askerî hâkimler arasında müsavatı tesis debilmek için tayın bedeli olarak askerî hâkimler tarafından alınan meblâğın tazminattan düşülmesi prensibolarak kabul olunmuştur. Bu hususta encümende iki fikir üzerinde durulmuştur.

a) Birincisi bugünkü tayın bedeli miktarının tazminat miktarından düşülmesi,

b) İkincisi ise tazminatın alınması halinde ayrıca tayın bedeli alınmaması hükmünün bir madde halinde kanuna ilâvesi.

Tayın bedelleri miktarında yapılacak tahavvüllerin bazen umumi kaza ile askerî kaza arasındaki teadülü bozabilecek neticelere götürmesi; bazan da (ve bilhassa tayın bedelleri kaldırıldığı takdirde) askerî kaza mensuplarının mağduriyetini mucibolacağı sebebine dayanılarak birinci fikre encümen ekseriyeti iltifat imkânını bulamamıştır.

4. Askerî Temyiz Birinci ve İkinci Reisi ile Askerî Temyiz Mahkemesi askerî âzasına da evvelce olduğu gibi ve aynı esaslar dairesinde artırılmak suretiyle ödenek verilmesi, hâkim sıfatları bulunmamasına rağmen işgal ettikleri kaza merciiinin ehemmiyeti ve askerî Temyiz Mahkemesin-

deki asker âzanın hâkim salâhiyetinin bulunması bakımından istisnaen kabul olunmuştur.

Takdimen ve müstaceliyetle görüşülmek üzere Yüksek Umumi Heyetin takdirlerine arz olunur.

Muvakkat Encümen Reisi

Sakarya

N. Kirişcioğlu

Ankara

M. Akpınar

Bursa

H. Bayrı

İmzada bulunamadı

Mazbata Muharriri

Artvin

Y. Gümüsel

Ankara

O. Alişiroğlu

Siiird

M. D. Süalp

Kayseri

O. Kavuncu

Ordu

Z. Kumrulu

Rize

Söz hakkım mahfuzdur

M. Önal

Tokad

Konuşmak hakkım

mahfuzdur

Ş. Kitapçı

Nevşehir

N. Önder

Rize

İ. Akçal

İsparta

S. Bilgiç

Urfa

Konuşmak hakkım

mahfuzdur

A. Akan

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Askerî Temyiz Mahkemesi Reisi, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki Kanunun birinci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Askerî Temyiz Mahkemesi, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı cetvel kaldırılmış ve yerine ekli cetvel kabul olunmuştur.

MADDE 2. — Birinci maddeye göre tahsisat alanların tayin bedellerini alması ve bu tahsisatlarından vazgeçmelerine bağlıdır.

MADDE 3. — Bu Kanun 28 Şubat 1959 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu Kanunu icraya Milli Müdafaa Vekili memurdur.

Muvakkat Encümenin tadiline bağlı

C E T V E L

Dersce Maaş

1	150	Askerî Temyiz Mahkemesi Birinci ve İkinci Reisleri, müddeiumumisi adli ve askerî âzaları, Millî Müdafaa Vekâleti Askerî Adalet Başkanı, Askerî Adalet Teftiş Heyeti Başkanı, Erkânı Harbiye Umumiye Riyaseti Askerî Adli Müşaviri, orgeneral, korgeneral veya eşitleri, askerî adli hâkimler	800
2	125		
3	100		
1	150	Tümgeneral veya eşitleri askerî adli hâkimler	650
2	125	Tuğgeneral veya eşitleri askerî adli hâkimler	
2	125	Albay veya birinci sınıf askerî adli hâkimler	
3	100	Albay veya birinci sınıf askerî adli hâkimler	
4	90	Yarbay veya ikinci sınıf askerî adli hâkimler	
5	80	Kıdemli binbaşı veya kıdemli 3 ncü sınıf askerî adli hâkimler	550
6	70	Binbaşı veya üçüncü sınıf askerî adli hâkimler	
7	60	Kıdemli yüzbaşı veya dördüncü sınıf askerî adli hâkimler	
8	50	Yüzbaşı veya 5 nci sınıf askerî adli hâkimler	
9	40	Kıdemli üsteğmen veya kıdemli 6 ncı sınıf askerî adli hâkimler	400
10	35	Üsteğmen veya 6 ncı sınıf askerî adli hâkimler	
11	30	Teğmen askerî adli hâkimler (Staj müddetleri hariç)	350